
Skulle ønske forfatterne hadde rett!

KOMMENTAR

PAUL-EGIL GRAVEM

gpaulegil@gmail.com

Paul-Egil Gravem er overlege.

Forfatteren har ikke oppgitt noen interessekonflikter.

Undertegnede har arbeidet som plastikkirurg ved All Africa Leprosy Rehabilitation and Training Center (ALERT) i Addis Abeba tilsammen ca. 5 år. Første periode 1986–88, og andre periode 10 år senere, fra 1996–98. Også etter disse oppholdene har jeg besøkt sykehuset en rekke ganger, og har da mest vært involvert i undervisning i kortere perioder.

Først må jeg få takke forfatterne for en fin historisk oversikt. Jeg vil imidlertid kommentere følgende utsagn:

«Uten behandling kan sykdommen deformere hender, føtter og ansikt og gi alvorlige funksjonsnedsettelse» (1).

Dette kan lett gi inntrykk av at lepra er en langt mindre komplisert og problematisk sykdom enn det som erfares i den kliniske hverdag. Jeg har opplevd at det er ikke bakterien i seg selv som er det største problemet ved lepra, men immunreaksjonene som noen pasienter opplever. De aller fleste pasientene vi kirurgene undersøkte og behandlet «Neuritis clinic» ved ALERT i tiden 1996–98 var faktisk pasienter som hadde utviklet immunreaksjon etter oppstart av kombinasjonsbehandling eller MDT (Multiple drug therapy). Store doser steroider demper immunreaksjonene og redder sikkert også mange utsatte perifere nerver, men ikke sjelden er nervene så ødelagt at de ikke er liv laga.

I en ideell verden hvor pasientene får stilt riktig diagnose på et tidlig tidspunkt vil moderne behandling helt sikkert helbrede de aller fleste uten at de trenger å utvikle irreversible nerveskader. Fra et infeksjonsmedisinsk ståsted er pasienten helbredet når de levende bakteriene er utryddet etter en seks-måneders kur, og pasienten ikke representerer noen smitterisiko for andre. Men først da starter den møysommelige kirurgiske rehabiliteringen med senetransfereringer etc. for å redusere eventuelle funksjonsnedsettelse så godt det lar seg gjøre.

Et bredt sammensatt team av dedikerte sosialarbeidere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, sko- og protesemakere er en forutsetning for vellykket kirurgisk rehabilitering. Så min konklusjon er den stikk motsatte av det forfatterne hevder: Selv med behandling kan sykdommen dessverre deformere hender, føtter og ansikt og gi alvorlige funksjonsnedsettelse!

Ellers vil jeg oppfordre kollegaer med klinisk lepra-kompetanse til å presentere en oversiktsartikkel om moderne lepradiagnostikk og behandling for Tidsskriftets lesere. Det bør etter min mening være en del av Armauer Hansen jubileet! Og jeg bidrar gjerne med noen ord om kirurgisk behandling og rehabilitering dersom det er ønskelig.

REFERENCES

1. Vollset M, Aavitsland P. Leprabasillen i 150 år. Tidsskr Nor Legeforen 2023; 143: 394. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 12. juni 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0367
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. mars 2026.